

Henning Brath

Voldsoffer- erstatningsloven

med kommentarer

2. udgave

GYLDENDAL
JURIDISK

HENNING BRATH

VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVEN

MED KOMMENTARER

2. UTGAVE

GYLDENDAL
JURIDISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2015

1. utgave 2011

2. utgave, 1. opplag 2015

ISBN 978-82-05-48700-97882054870000

Omslagsdesign: Gyldendal Akademisk

Sats: Type-it AS, Trondheim 2015

Brødtekst: Minion 10,5/15 pkt.

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Juridisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk

juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Til Mary Jane

Forord

I mars 1981 utga daværende formann i Erstatningsnemnda for voldsofre, soren-skriver Albert Schönning, boken *Erstatning fra staten til voldsofre*. Boken kom i revidert utgave i 1991. Den ga en kjærkommen fremstilling av voldsoffererstatningsordningen slik den var etter voldsoffererstatningsforskriften. I 2001 ble voldsoffererstatningsforskriften avløst av voldsoffererstatningsloven.

Jeg hadde gleden av å delta i arbeidet med å skrive odelstingsproposisjonen til loven da den ble forberedt i Justisdepartementet. Det samme gjaldt proposisjoner til senere lovendringer. Min fremstillingsmåte og vektleggingen av forskjellige sider av ordningen kan være påvirket av det.

Før Erstatningsnemndas sekretariat ble overført til Statens sivilrettsforvaltning (som het Justissekretariatene frem til 1. januar 2009), var det Justisdepartementet som hadde denne funksjonen. Jeg håper den direkte kontakten med ordningen som dette ga, har hjulpet meg til å gjøre boken praktisk og brukervennlig.

Mitt ønske er at boken kan komme til nytte ikke bare for jurister, men også for andre som kommer i befatning med voldsoffererstatningsordningen. Jeg har et særskilt håp om at den kan være til hjelp for dem som selv har blitt utsatt for straffbare voldsovergrep og andre som arbeider til beste for dem, blant annet Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre, bistandsadvokater, ulike organisasjoner, helsepersonell, sosialmyndighetene og politiet.

I **del I** har jeg kort redegjort for voldsoffererstatningsordningens rettspolitiske forankring. Jeg mener det er avgjørende for forståelsen av ordningen å kjenne til begrunnelsen for den og se den i sammenheng med andre kompensasjonsordninger for voldsofre.

Del II har jeg kalt «Voldsoffererstatningsordningen i et nøtteskall». Den er særlig utarbeidet for brukere av boken som trenger en rask veiledning om ordningen eller for dem som ønsker et raskt overblikk før det går grundigere til verks.

Del III inneholder kommentarene til de enkelte lovbestemmelsene.

I **del IV** er voldsoffererstatningsforskriften 1981, voldsoffererstatningskonvensjonen 1983, voldsoffererstatningsloven 2001 og senere endringslover lagt ved. Det henger sammen med at mange av overgangsreglene til lovendringene knytter seg til tidspunktet for når den straffbare handlingen mv. som danner grunnlaget for søknaden, fant sted, og det fremdeles fremsettes et betydelig antall søknader som baserer seg på gamle forhold.

I del IV er også ME-forskriften om menerstatning og skjema for søknad om voldsoffererstatning tatt inn. Det samme gjelder Justisdepartementets brev 12. mars 2009 om renter, rundskriv G-24/97 om regress og Erstatningsnemndas vedtak 27.05.10, som inneholder retningslinjer knyttet til den kompetansen som er delegert til Statens sivilrettsforvaltning.

Jeg retter en stor takk til lederen av Erstatningsnemnda for voldsofre, soren skriver Harald Jølle, for å ha lest gjennom manuskriptet og gitt meg verdifulle tilbakemeldinger. Det samme gjelder førstekonsulent Guro Veisletten Skjevling.

Oslo, januar 2011

Henning Brath

Forord til andre utgave

Første utgave av boken kom ut bare noen måneder før terrorangrepet mot Regjeringskvartalet og AUF-leiren på Utøya fredag 22. juli 2011. Tragedien førte til at 77 mennesker ble drept og flere tusen rammet, inkludert pårørende og etterlatte.

Som følge av terrorangrepet ble det foretatt viktige endringer i voldsoffererstatningsloven, jf. lov 30. mars 2012 nr. 14 om endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven. Forarbeidene til endringsloven er Prop. 65 L (2011–2012) og Innst. 219 L (2011–2012). Endringsloven er inntatt i bokens del IV som *vedlegg VII* og går i korthet ut på følgende:

- Gjennom endringen i § 1 annet ledd bokstav b fikk man et styrket vern av personer som har bistått ofre for straffbare handlinger.
- Bestemmelsen i § 11 første ledd første punktum ble endret slik at maksimalbeløpet etter ordningen ble økt fra 40 G til 60 G. Endringen i første ledd annet punktum innebærer videre at man kan fravike den øvre grensen i særlige tilfeller.
- Bestemmelsen i § 14 fikk et nytt sjettede ledd som fastslår at Kongen i forskrift kan gi nærmere regler om saksbehandlingen. Gjennom forskrift 11. september 2012 nr. 885 er det videre gitt regler om muntlig konferanse i saker etter voldsoffererstatningsloven. Samtidig ble Kongens myndighet etter voldsoffererstatningsloven § 14 sjettede ledd delegert til Justis- og beredskapsdepartementet, jf. forskrift 30. mars 2012 nr. 264.
- Det ble også fastsatt en ny bestemmelse i § 17 a vedrørende domstolenes prøvesrett av oppreisningskrav. Bestemmelsen innebærer at domstolene ikke bare kan avsi dom på gyldighet eller ugyldighet, men også på størrelsen på oppreisningsbeløpet. Dette forutsetter imidlertid at det nedlegges påstand om det, og at det er gjennomført straffesak mot skadevolderen uten at oppreisningskravet har blitt avgjort.

Ved lov 11. januar 2013 nr. 3 om Statens innkrevingsentral ble det foretatt en endring i voldsoffererstatningsloven § 17 om tvangsinn drivelse av regresskrav mv.

Bestemmelsen om at SI kan beslutte utleggstrekk og stifte utleggspant når den er pålagt å kreve inn krav som nevnt i første ledd, er opphevet i voldsoffererstatningsloven, men videreføres ved at bestemmelsen isteden er tatt inn i tvangsfullbyrdesloven § 2-14.

Ved lov 12. mai 2015 om endringer i skadeserstatningsloven og voldsoffererstatningsloven ble det fastsatt regler om terminvise utbetalinger av menerstatning. Endringsloven leder til endringer i voldsoffererstatningsloven § 5 og trer i kraft 1. januar 2016.

Straffeloven 2005 trer i kraft 1. oktober 2015 og avløser straffeloven av 1902, jf. lov 19. juni 2015 nr. 65 om ikraftsetting av straffeloven 2015. Ikraftsettingsloven leder til endringer i voldsoffererstatningsloven § 1 første ledd siste punktum og § 6 andre punktum, jf. ikraftsettingsloven § 6 nr. 179.

Det har også kommet til to forskriftsendringer siden førsteutgaven av boken kom ut. Den første er forskrift 30.03.2012 nr. 264 om muntlig konferanse i saker etter voldsoffererstatningsloven. Forskriften, som trådte i kraft straks, er inntatt som *vedlegg XV*.

Den andre forskriften som har kommet til er forskrift 01.09.2012 nr. 885 om delegering av myndighet etter voldsoffererstatningsloven § 14 sjettede ledd. Den innebærer kun at Kongens hjemmel til gjennom forskrift å gi nærmere saksbehandlingsregler ble delegert til Justis- og beredskapsdepartementet. Forskriften trådte i kraft straks og er inntatt som *vedlegg XVI*.

I tillegg til disse lov- og forskriftsendringene har det siden første utgaven av boken kom ut, også funnet sted viktige rettsavklaringer og rettsutvikling gjennom forvaltningspraksis (Kontoret for voldsoffererstatning, Statens sivilrettsforvaltning og Erstatningsnemnda for voldsofre). Også relevant rettspraksis fra domstolene vedrørende personskadeerstatning har kommet til.

Dette er bakgrunnen for at boken nå kommer i revidert utgave.

Regjeringen har nedsatt et utvalg som skal gjennomgå voldsoffererstatningsordningen. Utvalget ledes av prorektor ved Universitetet i Oslo, Ragnhild Helene Hennem. Utvalget, som har fått et bredt mandat, skal avgi sin utredning innen 1. april 2016.

Jeg retter en stor takk til rådgiver i Statens sivilrettsforvaltning, Joakim Mejdell-Edwardsen, som blant annet har sørget for å oppdatere meg på ny forvaltningspraksis siden forrige utgave av boken.

Oslo, september 2015

Henning Brath

Innhold

DEL I

VOLDSOFFERERSTATNINGSORDNINGENS BEGRUNNELSE	23
Det erstatningsrettslige utgangspunktet	23
Det sosialpolitiske utgangspunktet	24
Det kriminalpolitiske utgangspunktet	25
Forskjellen mellom voldsoffererstatningslovens og voldsoffererstatningsforskriftens begrunnelse	25

DEL II

VOLDSOFFERERSTATNINGSORDNINGEN I ET NØTTESKALL	27
Hvem kan søke om voldsoffererstatning	27
Voldsoffererstatningsordningen er subsidiær i forhold til andre dekningsmuligheter	27
Forholdet til skadevolderens ansvar	27
Forholdet til sosiale trygde- og støtteordninger og forsikringer	28
Krav om anmeldelse av det straffbare forholdet	28
Når søknaden kan avgjøres	28
Kravet må sannsynliggjøres	29
Kravet til klar sannsynlighetsovervekt	29
Kravet til alminnelig sannsynlighetsovervekt	29
Innhenting av dokumentasjon	29
De ulike erstatningspostene	29
Økonomisk tap	29
Menerstatning	30
Oppreisning	30
Erstatning til etterlatte	31
Hvordan fremmes søknaden om voldsoffererstatning	31
Voldsofre kan ha særlig behov for hjelp	31
Kontoret for voldsoffererstatning	31
Bistandsadvokat	32
Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre	32
Støttetelefonen	32
Hvem avgjør søknaden?	32
Kontoret for voldsoffererstatning	32

Erstatningsnemnda for voldsofre	33
Statens sivilrettsforvaltning	33

DEL III

KOMMENTARER TIL DE ENKELTE LOVBESTEMMELSENE	35
Innledning	35
Voldsoffererstatningsforskriften 1975 og 1981	35
Voldsoffererstatningskonvensjonen 1983	36
Voldsoffererstatningsloven 2001	36
Første endringslov 2003	37
Andre endringslov 2007	37
Tredje endringslov 2008	38
Fjerde endringslov 2012	38
Senere endringslover	39
Kort om overgangsreglene	40
Saksbehandlingsreglene	40
De materielle reglene	40
Alle de endringene som har funnet sted, har vært til gunst for voldsofrene	40
Ett sammenhengende straffbart forhold	41

KAPITTEL 1

Lovens virkeområde og nærmere vilkår for erstatning	43
§ 1. Lovens saklige virkeområde	43
1.1 Første ledd	43
1.1.0 Oversikt	43
Første ledd første punktum	44
1.1.1 Bestemmelsens begrunnelse	44
1.1.2 Handlingen må være straffbar	44
1.1.3 Den straffbare handlingen må krenke livet, helsen eller friheten ...	49
1.1.4 Nærmere om hvilke handlinger som krenker livet, helsen eller friheten	50
Trusler og tvang	52
Mishandling i nære relasjoner	53
Menneskehandel m.m.	54
Grenseoppgangen overlatt til praksis	55
1.1.5 Handlingen må ha ledet til en personskade	62
Hva som anses som personskader	63
Særlig om oppreisning	64
Forholdet til skader på gjenstander	64
1.1.6 Hvem er skadelidt i lovens forstand	65
Fornærmet i strafferettslig forstand	65
Pårørende	66
Etterlatte	68

1.1.7 Betydningen av at loven etablerer et rettskrav	70
Første ledd annet og tredje punktum	71
1.1.8 Erstatning til barn som har opplevd vold	71
Opplevd vold	71
Rettet mot nærstående	72
Voldsutøveren	72
Egnet til å skade barnets trygghet og tillit	72
Ikke krav om personskade	72
Rettskrav på oppreisning	73
Erstatning etter en rimelighetsvurdering	73
Erstatningsutbetalinger til mindreårige	73
Situasjonen før bestemmelsens ikrafttredelse 1. januar 2008	74
Første ledd tredje punktum	77
1.1.9 Situasjoner der gjerningspersonen ikke kan straffes	77
Tilregnelighet	78
Overskridelse av nødverge mv.	78
Forholdet til alminnelig erstatningsrett	78
1.2 Annet ledd	80
1.2.1 Annet ledd bokstav a	80
1.2.2 Annet ledd bokstav b	80
1.3 Tredje ledd	81
1.3.0 Innledning	81
1.3.1 Bil brukt som redskap for voldshandlingen	82
Finanger I og II	82
§ 2. Lovens geografiske virkeområde	84
2.1 Første ledd	84
2.1.0 Innledning	84
Kontoret for voldsoffererstatning bistår med søknader til utlandet	84
2.1.1 Bestemmelsens begrunnelse	85
2.1.2 Ingen betydning hvem skadelidte er	85
2.1.3 Ingen betydning hvem skadevolderen er	86
2.1.4 Betydningen av når den straffbare handlingen mv. fant sted	86
2.1.5 På norske fartøy mv.	87
2.2 Annet ledd	87
2.2.0 Innledning	87
2.2.1 Kravet til bopel på skadetidspunktet	87
2.2.2 Når skadelidte skal anses for å ha bopel i riket	88
2.2.3 Hva tilsier at det foreligger særlige grunner	88
Erstatningen baserer seg på rimelighet	92
§ 3. Nærmere vilkår for erstatning	93
3.1 Første ledd	93
3.1.1 Standard søknadsskjema må fylles ut og sendes Kontoret for voldsoffererstatning	93
3.2 Annet ledd	93
3.2.0 Innledning	93

3.2.1	Sivilrettslig foreldelse	95
3.2.2	Strafferettslig foreldelse	96
	Foreldelsesfristen	96
	Utgangspunktet for foreldelsesfristen	97
	Straffansvar som ikke foreldes	97
3.2.3	Nærmere om når foreldelsesfristen starter å løpe	97
3.2.4	Søknadstidspunktet er fristavbrytende	101
3.3	Tredje ledd	101
3.3.1	Krav om anmeldelse	101
3.3.2	Påtalebegjæring	102
3.3.3	Anmeldelsens hurtighet	104
3.3.4	Krav om at erstatningskravet tas med i straffesaken	105
3.3.5	Der påtalemyndigheten ikke fremmer kravet	107
3.3.6	Dispensasjonsadgangen	107
	Dispensasjon fra kravet i annet ledd første punktum	107
	Dispensasjon fra kravet i annet ledd annet punktum	108
3.4	Fjerde ledd	108
3.4.1	Klar sannsynlighetsovervekt for at handlingen som kravet baserer seg på, har funnet sted	108
3.4.2	Alminnelig sannsynlighetsovervekt for øvrige bevisetema	109

KAPITTEL 2

Utmåling av voldsoffererstatningen m.m.	113
Innledning	113
De grunnleggende erstatningsvilkårene	113
Ansvarsgrunnlaget	114
Tap/skade	114
Årsakssammenheng	114
Adekvans	114
De ulike erstatningspostene	115
Økonomisk tap	115
Ikke-økonomisk skade	115
Grundige fremstillinger om alminnelig erstatningsrett og utmålingsreglene i skadeserstatningsloven kapittel 3	115
Kort om overgangsreglene til utmålingsreglene i voldsoffererstatningsloven kapittel 2	116
§ 4. Erstatning for skade på person	117
4.1 Første ledd	118
4.1.0 Innledning	118
4.1.1 Lidt skade	118
Skillet mellom lidt skade og fremtidig tap går ved vedtakstidspunktet .	118
Fastsettelsen av lidt skade	119
Skattemessige forhold	121
4.1.2 Fremtidig tap	121
Lar seg som regel ikke fastsette nøyaktig	121

Neddiskontering	121
Tap i fremtidig erverv	122
Skattemessige forhold	123
Fremtidige utgifter	123
4.1.3 Diverse tapsposter	126
Behandlingsutgifter	126
Utgifter til spesialisterklæringer	127
Egenandeler til legebehandling, medisiner mv.	127
Tapt aksjeutbytte	128
Tap av inntekt i enkeltpersonforetak	128
Flytteutgifter	129
Kennelutgifter	130
Sikkerhetstiltak/boligalarm	130
Arbeid i hjemmet	131
Tapte utleieinntekter	131
Utgifter for å hindre distribuering av nakenbilder	131
Ikke skattlagt arbeid	131
Tap av diett penger og avbestillingsgebyr	131
Utgifter til bytte av skole	132
Renter	132
Dekning av sakskostnader	132
Utgifter til andre enn søker selv	133
4.2 Annet ledd	134
4.2.0 Innledning	134
4.2.1 Nærmere om fastsettelse av standarderstatningen	135
4.2.2 Forholdet til skadeserstatningsloven § 3-3	136
§ 5. Menerstatning	138
5.1 Første ledd	138
5.1.0 Innledning	138
5.1.1 Hovedtrekk ved folketrygdlovens system	138
ME-forskriften	139
5.1.2 Hovedtrekk ved skadeserstatningslovens system	139
5.1.3 Hovedtrekkene ved voldsoffererstatningslovens system	140
5.1.4 Ansvarsgrunnlaget	141
5.1.5 Personkretsen som omfattes	141
5.1.6 Menerstatning er en selvstendig erstatningspost	141
5.1.7 Skaden må være av medisinsk art	141
5.1.8 Den medisinske skaden må være varig	142
5.1.9 Den medisinske skaden må være betydelig	142
5.1.10 Gruppeopprykk	143
5.1.11 Nærmere om utregning av menerstatningen	144
ME-forskriften	144
Betydningen av inngangsinvaliditet – differanseprinsippet	144
Kapitaliseringsrenten	145
Grunnbeløpet på utbetalingstidspunktet	145

Alderen på skadetidspunktet	145
5.1.12 Beregning etter voldsofferforskriften	146
5.1.13 Rettskrav	146
5.1.14 Menerstatningens skattemessige stilling	147
5.1.15 Menerstatningens arverettslige stilling	147
5.2 Annet ledd	147
5.2.0 Innledning	147
5.2.1 Forholdet til skadeserstatningsloven § 3-3 annet punktum	147
§ 6. Oppreisning	149
6.1.0 Innledning	149
6.1.1 Forholdet til skadeserstatningsloven § 3-5	149
6.1.2 Nærmere om fastsettelsen av oppreisningens størrelse	150
Generelt	150
De konkrete faktorene som vektlegges i rimelighetsvurderingen	151
Oppreisning etter forsettlig voldtekt	152
Eksempler på særlige forhold som gjør at normen på kr 150 000 kan fravikes	153
Grovt uaktsom voldtekt	155
Voldtektsforsøk	157
Seksuelle overgrep mot mindreårige	157
Seksuelle overgrep gjennom misbruk av stilling mv.	162
Menneskehandel	163
Mishandling i nære relasjoner	163
Grov mishandling i nære relasjoner	164
Drapsforsøk	165
Legemsbeskadigelse/kroppsskade	166
Legemsfornærmelse/kroppskrenkelse	167
Ran	167
Trusler	169
Barn som er vitne til vold	170
Nedre grense for alvorlighet	172
6.1.3 Oppreisning er en selvstendig erstatningspost	172
6.1.4 Oppreisningen er basert på rimelighet	173
6.1.5 Oppreisningens skattemessige stilling	174
§ 7. Erstatning til etterlatte	175
Innledning	175
7.1 Første ledd	175
7.1.0 Innledning	175
7.1.1 Hvilke hendelser må ha ledet til dødsfallet	176
7.1.2 Hva erstattes	176
7.1.3 Tidspunktet for når forsørgelsesplikten må ha foreligget	177
7.1.4 Hva anses som forsørgelse	177
7.1.5 Omfanget av forsørgelsen	177
7.1.6 Hvem anses som forsørget i lovens forstand	177
7.1.7 Nærmere om utmåling av erstatningen	179

Kapitaliseringsrenten og skattemessige forhold	179
7.2 Annet ledd	179
7.2.0 Innledning	179
7.2.1 Vanlige utgifter til gravferden	180
Reiseutgifter til begravelsen	180
7.2.2 Søker behøver ikke å ha plikt til å dekke kostnadene	180
7.2.3 Andre utgifter i anledning dødsfallet	180
Kausjonsansvar for avdødes lån	180
Reiseutgifter for tilstedeværelse i straffesaken	180
7.3 Tredje ledd	181
7.3.0 Innledning	181
7.3.1 Hvem kan tilkjennes erstatning	181
7.3.2 Forholdet til skadevolderens ansvar etter alminnelig erstatningsrett	181
7.3.3 Krav om personskade	182
7.3.4 Oppreisning til etterlatte	182
Forsettlig drap	182
Grovt uaktsomt drap	183
Legemsbeskadigelse/kroppsskade med døden til følge	183
7.3.5 Søsken	184
7.4 Fjerde ledd	184
7.4.0 Innledning	184
7.4.1 Maksimalbeløpets størrelse	185
§ 8. Erstatning for tingsskade	186
8.1 Første ledd	186
8.1.0 Innledning	186
8.1.1 Krav om årsakssammenheng	186
8.1.2 Krav om adekvans	186
8.1.3 Skadelidte må ha hatt på seg de gjenstandene som kreves dekket .	187
8.1.4 Tyveri gir ikke grunnlag for erstatning	187
8.1.5 Hvilke skader omfattes	189
Vanlige klær	189
Ødelagt sengesett	189
Vask av hus	189
Mobiltelefon	189
Mp3-spiller	190
Smykker	190
Kontanter	190
Klokker	190
Briller	190
Skolesekk	190
8.1.6 Bestemmelsen etablerer et rettskrav på erstatning	191
§ 9. Fradrag i utmålingen	192
9.1 Første ledd	192
9.1.0 Innledning	192

9.1.1	Fradrag kun for likeartede erstatningsposter	192
9.1.2	Erstatning fra skadevolderen	193
9.1.3	Lønn under sykdom	194
9.1.4	Lignende ytelser	194
9.1.5	Trygdeytelser og ytelser fra pensjon	195
9.1.6	Forsikringsytelser	195
9.1.7	Blandede ytelser	196
9.1.8	Er berettiget til	197
§ 10.	Nedsettelse, lempning og reduksjon	198
10.1	Første ledd	198
10.1.0	Innledning	198
10.1.1	Medvirket til skaden ved egen skyld – skl. § 5-1 nr. 1	198
10.1.2	Skadelidte under ti år	200
10.1.3	Latt være å fjerne eller minske risikoen for skade eller etter evne å begrense skaden – skl. § 5-1 nr. 2	200
10.1.4	Bygger på en rimelighetsvurdering	202
10.1.5	Momenter i rimelighetsvurderingen	202
10.1.6	Krav om årsakssammenheng	202
10.1.7	Graden av nærhet og påregnelighet	203
10.1.8	Skadens alvorlighetsgrad og forholdsmessighet	203
10.1.9	Alvorlighetsgraden av den skadevoldende handlingen	204
10.1.10	Grensen mot nødverge, provokasjon og retorsjon	204
	Nødverge	204
	Provokasjon og retorsjon	205
10.1.11	Hvem som må ha medvirket	205
10.2	Annet ledd	206
10.2.0	Innledning	206
10.2.1	Ingen avkortning	206
10.2.2	Bestemmelsens betydning for skadevolderens ansvar	206
§ 11.	Voldsoffererstatningens øvre og nedre grense	208
11.1	Første ledd	208
11.1.0	Innledning	208
11.1.1	Overgangsreglene	209
	Beløpsgrenser for voldsoffererstatning	210
11.1.2	Hva er ett skadetilfelle	210
11.1.3	Sakskostnader kan tilkjennes i tillegg	211
11.2	Annet ledd	212
11.2.0	Innledning	212
11.2.1	Nettotapet legges til grunn	212
11.2.2	Fremtidige utgifter	212
11.2.3	Hvert enkelt skadetilfelle	212
§ 12.	Overdragelse og rådighetsbegrensning m.m.	213